

Historický ústav FF UHK

Posudek bakalářské práce

Autor: Petr Včelák

Studijní obor: Prezentace a ochrana kulturního dědictví

Název práce (česky): Historické reálie versus současné repliky zbroje užívané v Česku při historických rekonstrukcích zasazených do 14. století

Vedoucí práce: PhDr. Ondřej Tikovský, Ph.D.

Oponent práce: doc. Mgr. Jiří Hutečka, Ph.D.

Hodnoticí kritéria	Hodnocení
Objevnost a originalita tématu	A
Teoretická podkladová koncepce, metodika/metodologie, terminologie, struktura práce	C
Schopnost analýzy pramenů a literatury; jejich úplnost	B
Adekvátnost vyvozených závěrů	B
Stylistika, respektování gramatických norem, poznámkový aparát	A

Pozn.: Pro hodnocení se používá zavedené vysokoškolské klasifikace, tedy: A-B-C-D-E-F.

Pokud diplomant obdrží v jednom (nebo více) z kritérií hodnocení F, pak je celá BP/DP považována za nedostatečnou.

Hodnocení práce:

Téma bakalářské práce Petra Včeláka je veskrze inovativní a ve své podstatě nesmírně zajímavé, neboť autor se rozhodl svoji pozornost zaměřit na z historického hlediska zajímavý fenomén „re-enactmentu“. Jedná se o téma takřkajíc „těhotné“ zajímavými vhledy, vedenými z mnoha rozličných úhlů – nabízí se zde potenciál sociální analýzy (struktura re-enactorů), kulturní (reflexe soudobého milieua v jejich ideologii a praxi), či například historická (reflexe jejich reflexe minulosti). Petr Včelák se vydal právě poslední zmíněnou cestou a rozhodl se ze zaujetím téměř experimentálním „zhodnotit současný stav a úroveň replik zbrojí užívaných při rekonstrukcích bitev zasazených do 14. století na území Česka“ skrze jejich komparaci se současným stavem vědění. Zaměření na technologickou stránku fenoménu sice může vyvolávat jisté zklamání z pominutí výše zmíněných širokých možností, v kontextu potřeby udržet text v omezeném rozsahu je však nutno je považovat za platné. Snad jen autorově tvrzení, že mu jde o „identifikaci nedostatků“ replik dobové zbroje, je poněkud nešťastné, neboť tím naznačuje, že podléhá představě, že tyto repliky jsou více odrazem žité reality nežli odrazem naší iluze o této realitě.

Vedle inovativní volby tématu je nutno ocenit i autorův výběr pramenů a práci s nimi, neboť nebývá zcela běžné, aby autor v bakalářské práci takto zručně pracoval s množstvím vyobrazení hmotných pramenů, s širokou ikonografií, se sovkulturami, a to vše vhodně doplňoval omezenými písemnými prameny a následně efektivně komparoval s hlavním objektem zájmu práce – samotnými replikami. Toto úsilí je tudíž třeba ocenit, stejně jako není mnoho co vytknout autorově přehledu o české a v zásadě i zahraniční literatuře poskytující jeho komparativnímu úsilí potřebný kontext. Snad jen zamrzí, že i přes práci se zahraniční literaturou na téma re-enactment autor a priori odmítá širší perspektivu s tím, že daná literatura reflektuje re-enactment zcela jiného historického období: pokud by si kladl obecné otázky (viz níže), mohl by zde najít i vodítka pro velice zajímavé odpovědi.

Práce svojí strukturou odpovídá záměru, jen lze pochybovat, zda část věnovaná popisu reality zbrojní technologie 14. století (jakkoliv nezbytná) musela být nutně takto důkladná. Vyřčené závěry jsou pak jasně formulované a poskytují zajímavý vzhled především do

technologického kontextu re-enactmentu ve vztahu k historickým vzorům. Autor správně poukazuje na symbolický a estetický význam zbroje (u některých výjimečných kusů dokonce přesahující význam funkční), reflektuje technologickou proměnu během 14. století (vývoj k plně plátové zbroji), i významnou skutečnost, že zbroj ve své době reflektovala vedle funkčnosti i dobové pojetí „ideálního typu“ postavy a lidské siluety (úzký pas, vypouklý hrudník). Sice se stále nabízí otázka, zda některé formy (navyšující se míra „zašpičatění“ nemohly být funkční reakcí na vývoj zbraní, např. stále častější využití luků a kuší), autor vývoj vhodně srovnává s dobovou módou a s jeho závěry lze souhlasit (jakkoliv by právě srovnání zbroje s módou a vůbec kulturními vzorci zasloužilo větší reflexi i zapojení existující zahraniční literatury). Na druhé straně si bohužel neklade tytéž otázky v případě re-enactmentu, kdy odchylky replik od vzorů klade za důsledek neporozumění, technologickým omezením, dovednosti či potřebě redukovat cenu produktu. Opravdu se i re-enactmentu neprojevují soudobé kulturní vlivy, ideály a ideologie stejně jako na originálech, tj. nesnaží se re-enactment dosáhnout (nevědomě) ideálu pouze domnělé autenticity, jež ve skutečnosti vychází s moderního vkusu, což pak ovlivňuje podobu replik i případné odchylky? A i pokud přijmeme omezeně praktické, technologické hledisko, pak zaráží, že autor věnuje poměrně málo prostoru otázce metalurgie originálů a jejich replik, jež může mít také nemalý vliv na výslednou komparaci. Ve vztahu k vysloveným závěrům pak také chybí opora pro autorovo poněkud intuitivní tvrzení (na němž zakládá svůj výběr použitých hmotných pramenů ke komparaci), že existuje přímá úměra mezi návštěvností akcí a dopadem replik na percepci forem zbroje v populaci (tj. že re-enactment významně ovlivňuje naše povědomí o podobě zbrojních technologií; význam širší kultury se zde zdá být nepoměrně vyšší, a autor sám naznačuje – leč nerozvíjí – tezi, že re-enactment sám je právě pouze odrazem této kultury formované jen zčásti historickým poznáním, z velké většiny pak „ideou středověku“).

Bez ohledu na výše uvedené komentáře (spíše než výtky) splňuje práce Petra Včeláka veškeré požadavky kladené na práci bakalářskou, vedle inspirativního tématu a jeho uchopení mj. i svoji vysokou formální a jazykově-stylistickou úroveň, a s potěšením ji proto doporučuji k obhajobě.

Otázky do diskuse k obhajobě:

- 1.) Jak zažité praxe a performativní praktiky reenactmentu reflektují dobu či kulturní prostor realizace? (tj., jak se v zaměření, tématech a praktikách liší reenactment v českém prostředí dnes a před patnácti lety, resp. jak se liší v českém prostředí a např. v USA či Rusku?)
- 2.) Jaká je podle autora socio-kulturní motivace „re-enactmentu“, tj. proč je tato činnost v postmoderní společnosti tak populární? Jaká je sociální struktura aktérů?

Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě.

Datum a podpis oponenta:

15. 8. 2019

doc. Mgr. Jiří Hutečka, Ph.D.